

SUNDHEDSSTYRELSEN

Monitorering af tvang i psykiatrien

OPGØRELSE FOR PERIODEN
1. JULI 2016 – 30. JUNI 2017

2017

SUNDHEDSSTYRELSEN

Monitorering af tvang i psykiatrien

© Sundhedsstyrelsen, 2017.

Publikationen kan frit refereres med
tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Emneord: tvang, psykiatri, opgørelse, monitorering.

Sprog: Dansk

Version: 1,0

Versionsdato: 12.oktober 2017

Format: pdf

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
oktober, 2017.

ISSN: 2445-7612

Indhold

1	Introduktion	4
1.1	Baggrund	4
1.2	National monitorering af tvang i psykiatrien	4
1.2	Læsevejledning	4
2	Resumé	6
2.1	Væsentligste nationale resultater	6
3	Udviklingen i andel der bæltefikseres og antal bæltefikseringer over 48 timer	8
3.1	Indikatorer med målsætning om halvering i 2020	8
3.2	Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte	8
3.3	Antal bæltefikseringer over 48 timer	14
3.4	Øvrige indikatorer med relevans for bæltefikseringer	18
3.4.1	Anvendelse af beroligende medicin med tvang	18
3.4.2	Anvendelse af fastholdelser	20
3.4.3	Anvendelse af personlig skærmning	21
4	Udviklingen i varighed af bæltefikseringer og i personer udsat for tvangsforanstaltninger	23
4.1	Indikatorer med målsætning om reduktion i 2020	23
4.2	Anvendelse og varighed af bæltefikseringer	23
4.3	Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger	29
4.4	Øvrige indikatorer med relevans for monitoreringen af tvang	31
4.4.1	Anvendelse af tvangsmedicinering	31
4.4.2	Anvendelse af tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse	32
5	Sammenfatning	37
5.1	Nationale resultater	37
5.2	Regionale resultater	37
5.2.1	Region Hovedstaden	37
5.2.2	Region Midtjylland	38
5.2.3	Region Nordjylland	38
5.2.4	Region Sjælland	38
5.2.5	Region Syddanmark	39
6	Opfølgning på monitoreringen	40
7	Bilag	41

1 Introduktion

1.1 Baggrund

Denne opgørelse indeholder Sundhedsstyrelsens kommentarer til anvendelsen af tvang i psykiatrien i perioden 1. juli 2016 – 30. juni 2017.

Som et vigtigt led i realiseringen af målsætningen om at forbedre kvaliteten i den regionale psykiatri indgik Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i 2014 en aftale med Danske Regioner om at halvere anvendelsen af tvang i psykiatrien i 2020. Umiddelbart derefter blev der indgået partnerskabsaftaler med hver af de fem regioner med henblik på at nedbringe anvendelsen af tvang.

Konkret er målet om nedbringe anvendelsen af tvang i psykiatrien formuleret ved:

- et mål om at reducere anvendelsen af bæltefikseringer frem mod 2020
- et mål om at der forekommer et generelt fald i anvendelsen af alle former for tvang

Mere information om partnerskabsaftalerne kan findes på regionernes og Danske Regioners hjemmeside.

1.2 National monitorering af tvang i psykiatrien

Sundhedsdatastyrelsen har i samarbejde med regionerne og Sundhedsstyrelsen udviklet en national model til monitorering af anvendelsen af tvang, hvor målsætningen er operationaliseret ved monitorering af 15 indikatorer (se bilag 1).

De fem regioner har haft forskellige udgangspunkter i forhold til at anvende tvang. Eksempelvis lå Region Hovedstaden og Region Sjælland ved indgåelse af partnerskabsaftalen lavt i forhold til, hvor stor en andel af patienterne, der blev udsat for bæltefiksering, mens Region Midtjylland og Region Syddanmark lå relativt højt. Ligeledes er regionerne også forskellige, hvad angår eksempelvis befolkningens størrelse og patientsammensætning. Der er derfor etableret individuelle regionale baselines for hver af indikatorerne i monitoreringsmodellen.

Ved offentliggørelsen af data kommenterer Sundhedsstyrelsen på de udvalgte monitoreringsdata. Monitoreringen indeholder data for et år og offentliggøres hvert halve år.

De bagvedliggende data for den samlede monitorering kan downloades på Sundhedsdatastyrelsens hjemmeside.

1.2 Læsevejledning

Sundhedsstyrelsens kommentering af monitoreringen af tvang i psykiatrien er opdelt i to hovedafsnit: I kapitel 3, som er første hovedafsnit, kommenteres udviklingen i de indikatorer for tvang med en tilknyttet målsætning om halvering i 2020. Herudover gennemgås udviklingen i anvendelsen af beroligende medicin med tvang, fastholdelse og personlig skærmning.

I kapitel 4, som er andet hovedafsnit, kommenteres udviklingen i de indikatorer for tvang i psykiatrien, hvor der er tilknyttet en målsætning om reduktion i 2020. Sundhedsstyrelsen kommenterer

terer i den forbindelse på flere indikatorer for tvang fx tvangsindlæggelse og -tilbageholdelse, selvom der ikke er tilknyttet målsætning om reduktion i 2020.

Sundhedsstyrelsen benytter i kommenteringen grafiske tendenslinjer, der viser en procentvis reduktion på 10 pct. årligt frem mod målsætningen om halvering i 2020. Det skal understreges, at der ikke i partnerskabsaftalerne er en forventning om, at regionerne skal følge en jævn fordelingskurve frem til 2020.

2 Resumé

Med denne monitorering ses der en betydelig regional variation i anvendelsen af tvang. Eksempelvis har Region Hovedstaden opnået positive resultater med at reducere anvendelsen af tvang på flere parametre. Sundhedsstyrelsen finder denne udvikling særdeles positiv. Derimod finder Sundhedsstyrelsen det meget bekymrende, at fx Region Midtjylland har haft stigning i anvendelsen af bæltefiksering, mens anvendelsen af korte bæltefikseringer, beroligende medicin med tvang samt fastholdelser er steget i Region Sjælland. Det kan blive en udfordring for at nå målene i 2020.

Derudover bekymrer det Sundhedsstyrelsen, at flere regioner har haft stigninger i brugen af tvang overfor børn og unge.

Sundhedsstyrelsen har fremadrettet en skærpet opmærksomhed på, om alle regioner lykkes med at nedbringe anvendelsen af tvang, samt at den samlede anvendelse af tvang, herunder for børn og unge, reduceres.

Nedenfor opsummeres de vigtigste nationale resultater. Regionernes individuelle resultater fremgår af s. 37-39.

2.1 Væsentligste nationale resultater

For de to indikatorer i partnerskabsaftalen, som har tilknyttet en målsætning om halvering, viser monitoreringen, at anvendelsen af bæltefikseringer er faldet siden baseline og 2015-2016.

Boks 1. Indikatorer – mål om halvering af anvendelsen af bæltefikseringer

Følgende to indikatorer indgår i målsætningen om at halvere brugen af frem mod 2020:

- Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte
- Totale antal bæltefikseringer over 48 timer

Overordnet ses der en udvikling i retning af brug af mindre indgribende tvangsformer, hvor fx lange bæltefikseringer erstattes af kortere bæltefikseringer eller fastholdelser.

Der ses et fald i det totale antal bæltefikseringer og antallet af personer, der bæltefikseres. Der ses regionalt stigninger i anvendelsen af korte bæltefikseringer, men det kan være et resultat af indsatsen med at reducere lange bæltefikseringer. Forventningen er, at de korte bæltefikseringer også bør være faldende over tid.

I forhold til fastholdelser viser opgørelsen, at anvendelsen er faldet siden 2015-2016, men fortsat er større end ved baseline. I vurderingen heraf bør det tilføjes, at det altid vil være en vurdering i det konkrete tilfælde, hvorvidt fastholdelse er et ”mindste-middel” i forhold til bæltefiksering.

Med hensyn til beroligende medicin med tvang er antallet af gange og personer, der gives beroligende medicin, faldet siden 2015-2016. Andelen er steget siden 2015-2016, og anvendelsen af beroligende medicin er fortsat større end ved baseline.

I forhold til den samlede brug af tvang, bekymrer det Sundhedsstyrelsen, at der i opgørelsen ses en stigning i personer, der berøres af tvang.

Antallet og andelen af voksne, der berøres af én eller flere tvangsforanstaltninger, er steget siden 2015-2016. Det ligger nu over niveauet ved baseline.

Boks 2. Indikatorer – mål om fald i den samlede brug af tvang

Følgende to indikatorer indgår i målsætningen om reduktion af tvang:

- Antallet af voksne berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien
- Antal børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i psykiatrien

For børn og unge under 18 år ses der også en stigning i antal og andel, der berøres af tvang. Data for børn og unge skal fortolkes med forsigtighed, men det er en klar forventning, at der også her skal ske et fald.

3 Udviklingen i andel der bæltefikseres og antal bæltefikseringer over 48 timer

3.1 Indikatorer med målsætning om halvering i 2020

I dette kapitel beskrives udviklingen i følgende to indikatorer, hvor der i partnerskabsaftalen er tilknyttet en målsætning om halvering frem mod 2020:

- Andel af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte
- Antal bæltefikseringer med varighed over 48 timer

Herefter gennemgås udviklingen i anvendelsen af beroligende medicin med tvang, fastholdelse og personlig skærmning, da disse indikatorer har relation til anvendelsen af bæltefiksering.

I gennemgangen af indikatorerne præsenteres først udviklingen på nationalt niveau og derefter på regionalt niveau.

3.2 Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte

I tabel 1 ses det, at andelen af personer, der har været bæltefikseret ud af antal indlagte, på nationalt plan ligger under baseline og er faldet en smule siden 2015-2016.

Til sammenligning fremgår det af tabel 10 på side 23-24, at antallet af personer, der bæltefikseres, også ligger under baseline og er faldet siden 2015-2016. Det samme gælder for det totale antal påbegyndte bæltefikseringer.

Tabel 1. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet

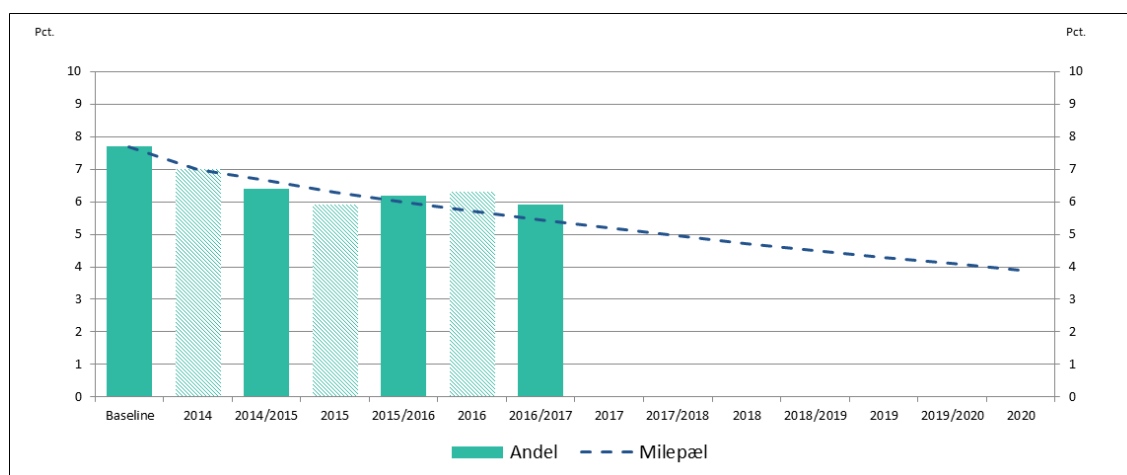
INDIKATOR	Baseline	Monitorering			Udvikling		Milepæl
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17	2020
1.01 Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte (Andel i pct.)	7,7	6,4	6,2	5,9	-1,8	-0,3	3,9

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 1 viser udviklingen i andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte i forhold til tendenslinjen.

Figur 1. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i hele landet

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 2 viser udviklingen på regionalt niveau i andelen af personer, der bæltefikseres¹. Alle regioner har siden 2015-2016 opnået et fald i andelen - med undtagelse af Region Midtjylland og Region Nordjylland, der har haft en stigning. Andelen er i alle regioner mindre end ved baseline, men Region Midtjylland ligger ganske tæt på niveauet ved baseline.

Tabel 2. Andelen af personer, der bæltefikseres ud af antal indlagte fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling		Milepæl
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17	2020
1.01 Andelen af personer der bæltefikseres af antal indlagte (Andel i pct.)	Region Hovedstaden	6,8	5,4	5,1	4,6	-2,2	-0,5	3,4
	Region Midtjylland	9,2	7,5	8,8	9,0	-0,2	0,2	4,6
	Region Nordjylland	7,6	6,5	5,9	6,4	-1,2	0,5	3,8
	Region Sjælland	6,6	6,6	5,8	5,3	-1,3	-0,5	3,3
	Region Syddanmark	8,6	7,0	6,2	5,9	-2,7	-0,3	4,3

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I vurderingen af resultaterne vedrørende andelen af personer, der bæltefikseres, bør regionernes tages i betragtning, jf. tabel 3. For eksempel kan en stigning i antallet af indlæggelser medføre et

¹ Sundhedsstyrelsen er opmærksom på, at der i forhold til indberetning af bæltefiksering i somatikken kan være forskelle i registreringspraksis mellem regionerne.

fald i andelen af bæltefikseringer per indlagte. De enkelte regioners indlæggelsestal har dog i 2016 ligget relativt stabilt sammenlignet med 2015 og baseline.

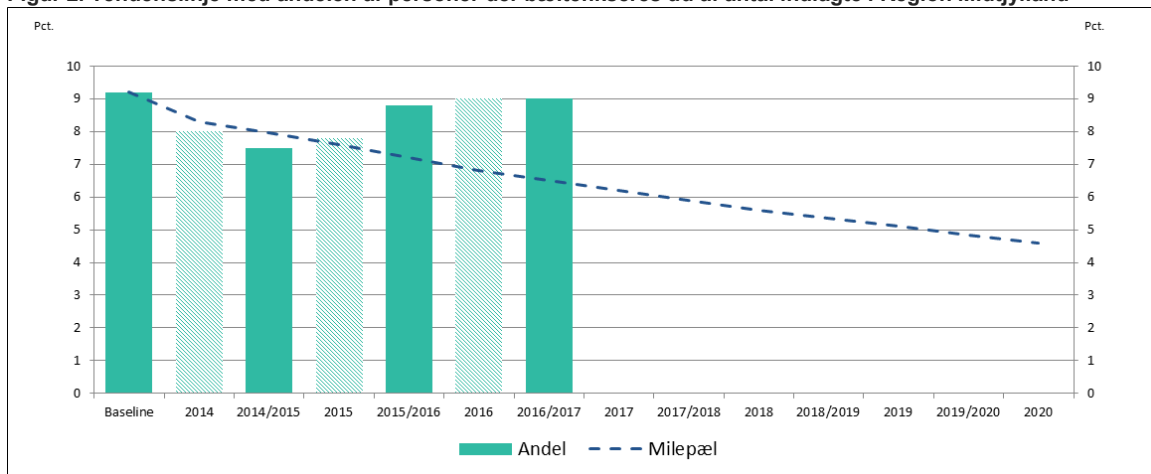
Tabel 3. Antal indlagte i perioden 2011- 2016 fordelt på regioner²

INDIKATOR	REGION	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		Hele året	Hele året	Hele året	Hele året	Hele året	Hele året
Antal indlagte	Hele landet	25.824,	26.730,	27.108,	27.198,	26.823,	26.186,
	Region Hovedstaden	10.403,	10.604,	10.682,	10.545,	10.482,	10.145,
	Region Midtjylland	4.351,	5.093,	5.162,	5.254,	5.126,	5.048,
	Region Nordjylland	2.239,	2.311,	2.377,	2.349,	2.160,	2.135,
	Region Sjælland	3.743,	3.678,	3.830,	3.755,	3.678,	3.661,
	Region Syddanmark	5.578,	5.533,	5.565,	5.823,	5.932,	5.778,

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I figur 2-6 er den regionale udvikling i andelen af personer, der bæltefikseres, illustreret i forhold til tendenslinjen. Det fremgår, at Region Midtjylland, Region Sjælland og Region Nordjylland ligger over tendenslinjen, mens Region Syddanmark og Region Hovedstaden ligger lige under tendenslinjen.

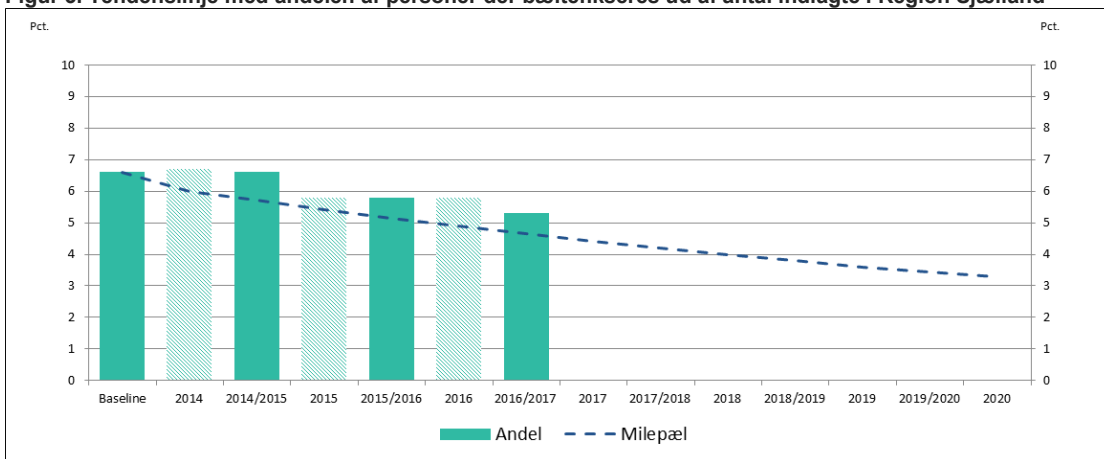
Figur 2. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Midtjylland

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

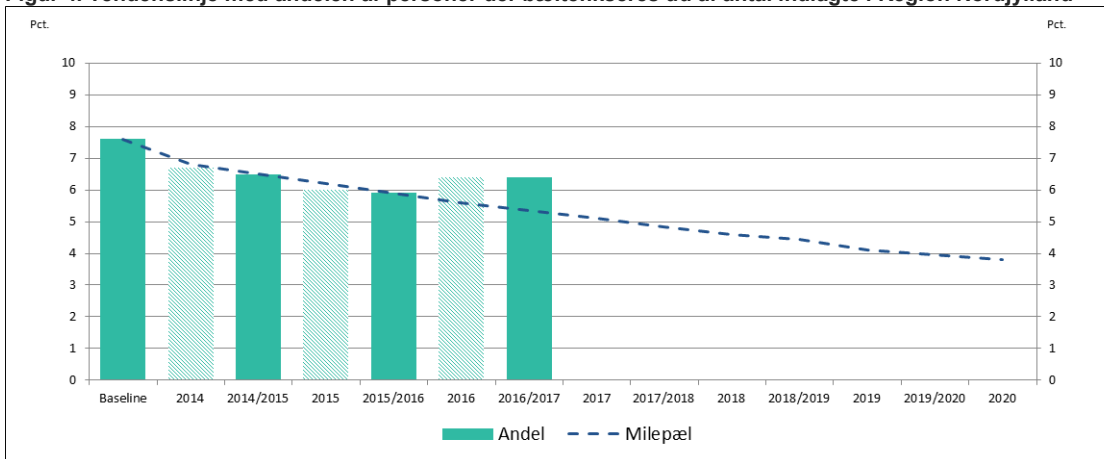
² Opgørelsen af antal indlagte er baseret på antal unikke personer berørt af indlæggelse. Da en person kan være indlagt på hospitaler i mere end én region, tæller disse indlæggelser med i de regionale opgørelser, men kun én gang for hele landet.

Figur 3. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Sjælland

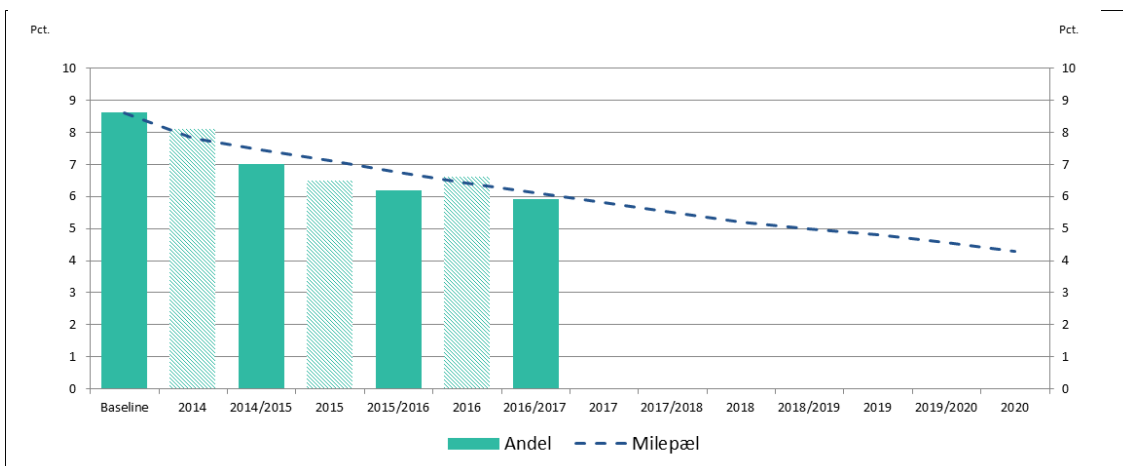
Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 4. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Nordjylland

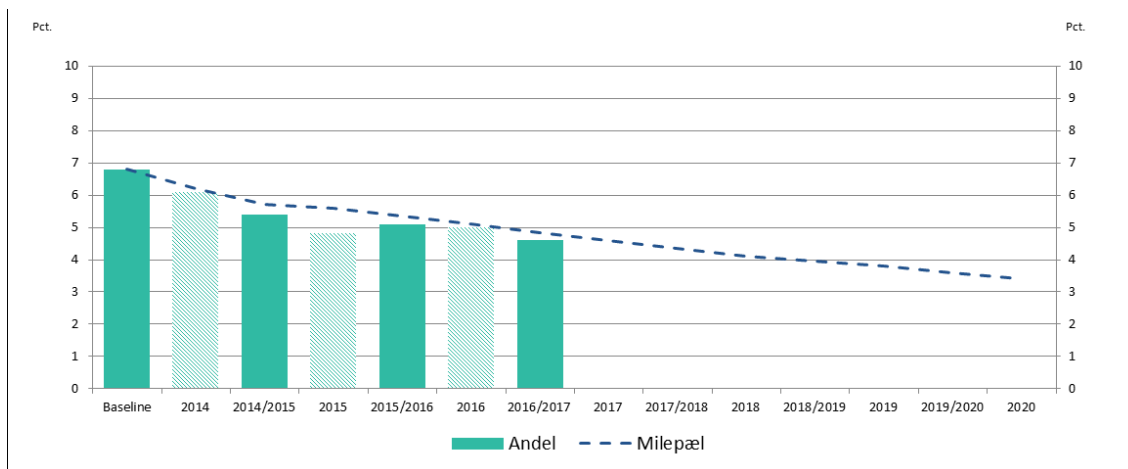
Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 5. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Syddanmark

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 6. Tendenslinje med andelen af personer der bæltefikseres ud af antal indlagte i Region Hovedstaden

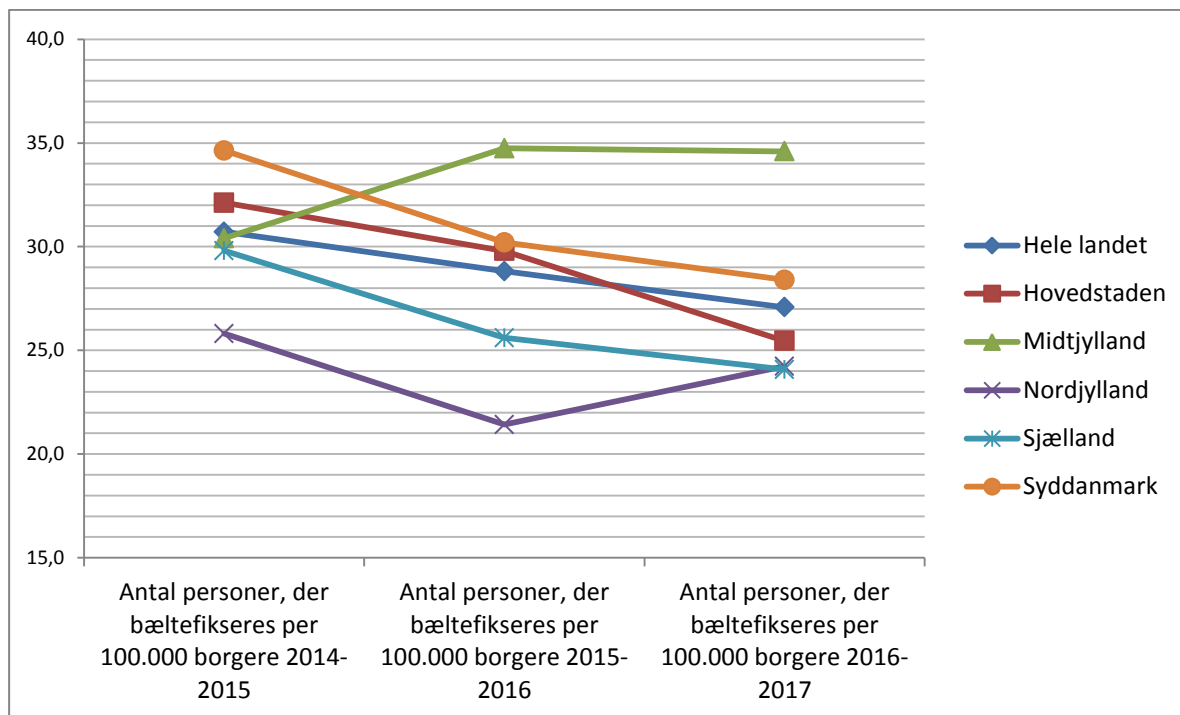

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Det har på møde i Task Force for Psykiatriområdet været drøftet, om andelen, der bæltefikseres, giver et retvisende billede af udviklingen i brug af bæltefiksering. Det skyldes, at udviklingen med omlægning af stationære sengepladser til ambulante behandling kan medføre, at andelen øges, selvom antallet af personer, der bæltefikseres, ikke stiger. Efter ønske fra Task Force har Sundhedsstyrelsen derfor suppleret kommenteringen med figur 7, der viser antal personer, der bæltefikseres pr. 100.000 borgere. Figuren viser både den nationale og regionale udvikling fra 2014-2015 til 2016-2017³.

³ Figuren er beregnet ud fra indikator 1.02 Antal personer, der bæltefikseres, og regionernes indbyggertal. Disse tal findes i bilag.

Figur 7. Antal personer, der bæltefikseres per 100.000 borgere i hele landet og fordelt på regioner

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Det fremgår af figur 7, at antallet af personer, der bæltefikseres per 100.000 borgere, på nationalt niveau er faldet de seneste tre år.

Den samme udvikling ses i Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Syddanmark. I Region Nordjylland er antallet først faldet fra 2014-2015 til 2015-2016 og derefter steget det seneste år. I Region Midtjylland er antallet af personer, der bæltefikseres per 100.000 borgere steget det første år og derefter stagneret fra 2015-2016 til 2016-2017.

3.3 Antal bæltefikseringer over 48 timer

Af tabel 4 fremgår det, at der i 2016-2017 på nationalt niveau er sket et mindre fald i det samlede antal bæltefikseringer med en varighed over 48 timer. Det nationale niveau for anvendelse af bæltefikseringer over 48 timer er således mindre end ved baseline.

I den forbindelse kan det nævnes, at den samlede sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed også er faldet siden 2015-2016 og nu ligger væsentligt under baseline (se tabel 12 på side 25).

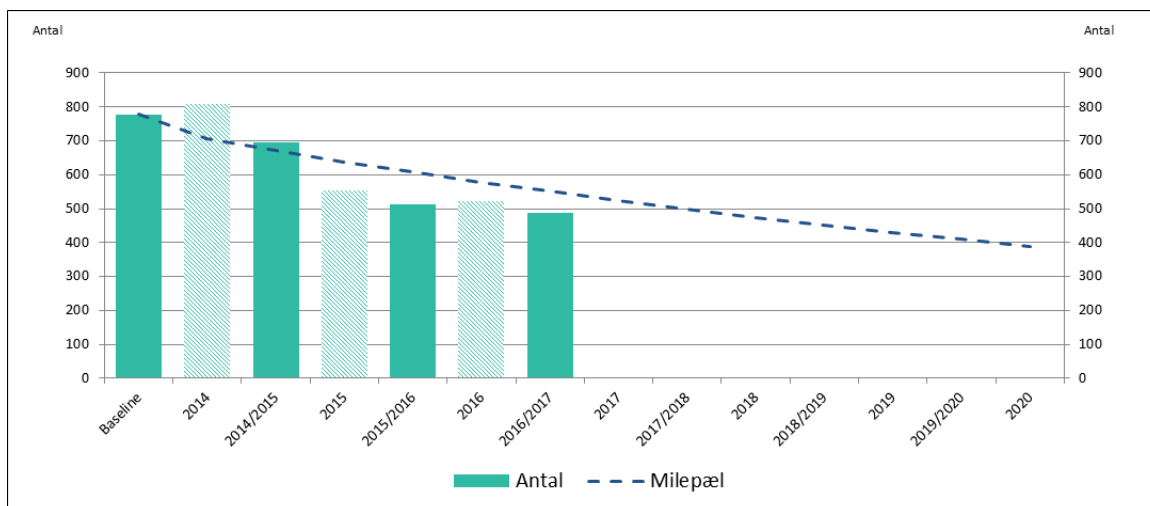
Tabel 4. Total antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering			Udvikling		Milepæl
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17	2020
1.11 Total antal bæltefikseringer over 48 timer (Antal påbegyndt)	778	696	514	488	-290	-26	389

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Den nationale udvikling i det samlede antal bæltefikseringer over 48 timer er vist i figur 7 i forhold til tendenslinjen med en 10 pct. årlig reduktion.

Figur 8. Tendenslinje med det totale antal bæltefikseringer over 48 timer i hele landet

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 5 ses den regionale udvikling i antal bæltefikseringer med en varighed over 48 timer. I alle regioner er antallet mindre end ved baseline - særligt Region Syddanmark ligger nu væsentligt under baseline. Region Nordjylland har det seneste år oplevet et betydeligt fald i antallet af bæltefikseringer over 48 timer, mens Region Sjælland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden har oplevet et mindre fald. Region Midtjylland har oplevet en stigning det seneste år.

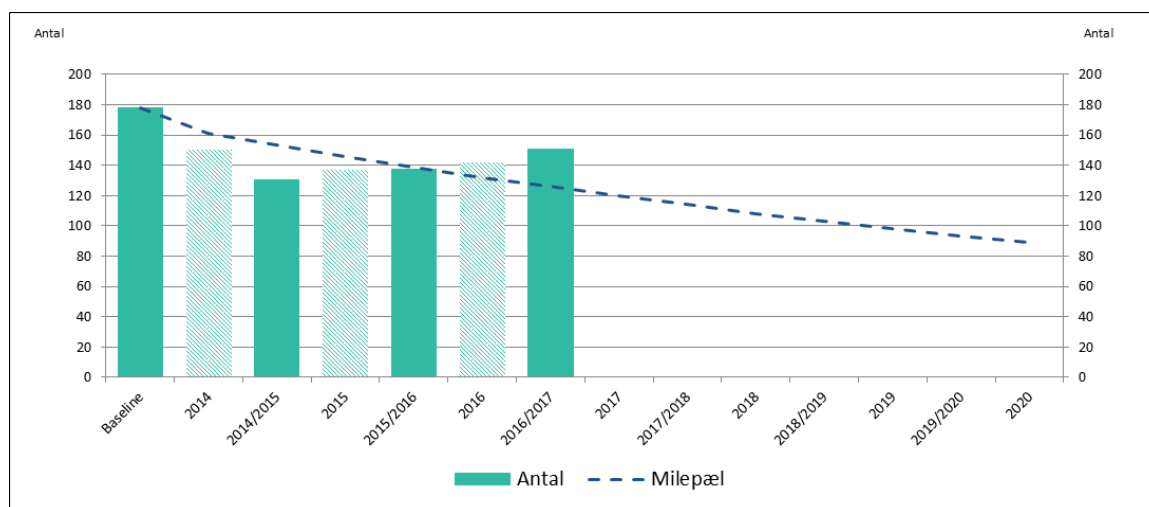
Tabel 5. Total antal bæltefikseringer over 48 timer fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling		Milepæl
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17	2020
1.11 Total antal bæltefikseringer over 48 timer (Antal påbegyndt) Milepæl 2020: Reduceres med 50 pct	Region Hovedstaden	196	179	151	141	-55	-10	98
	Region Midtjylland	178	131	138	151	-27	13	89
	Region Nordjylland	66	63	45	25	-41	-20	33
	Region Sjælland	80	104	72	67	-13	-5	40
	Region Syddanmark	258	219	108	104	-154	-4	129

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

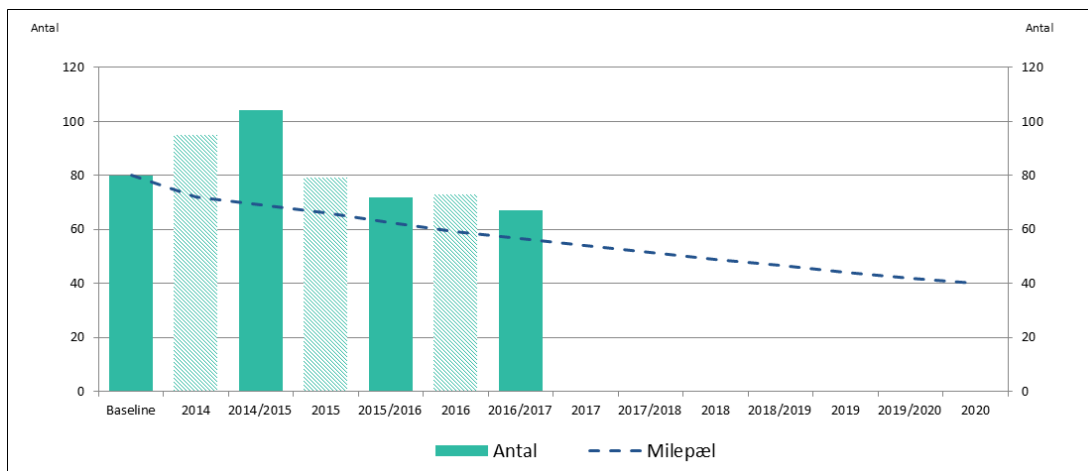
I figur 8-12 er den regionale udvikling i det samlede antal bæltefikseringer over 48 timer illustreret i forhold til tendenslinjen. Region Midtjylland og Region Sjælland ligger over tendenslinjen. Region Nordjylland og Region Syddanmark ligger under tendenslinjen, mens Region Hovedstaden ligger på tendenslinjen.

Figur 9. Tendenslinje med det totale antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Midtjylland

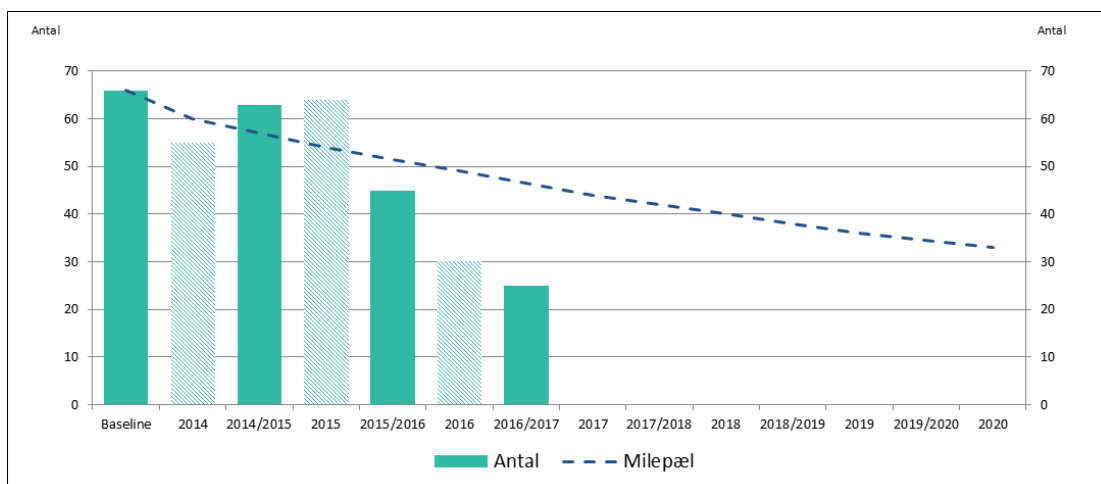
Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 10. Tendenslinje med det totale antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Sjælland

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

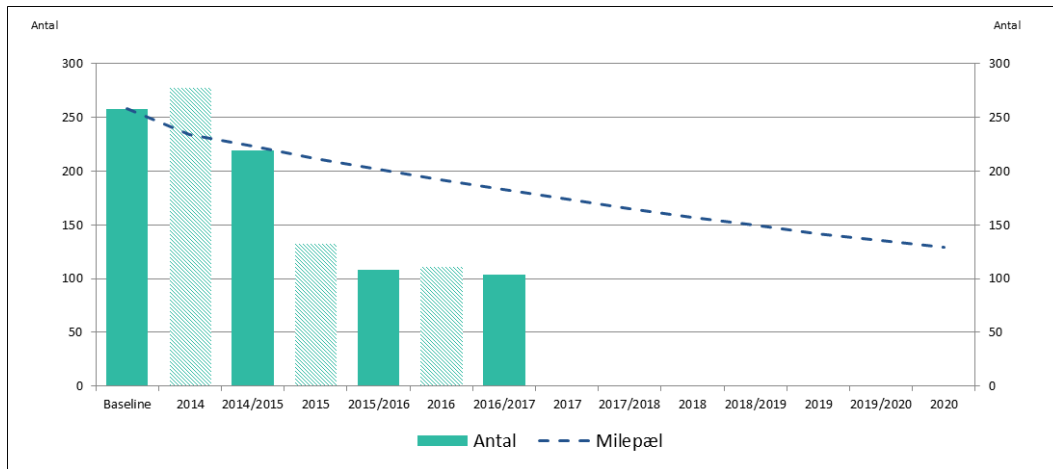
Figur 11. Tendenslinje med det totale antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Nordjylland

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

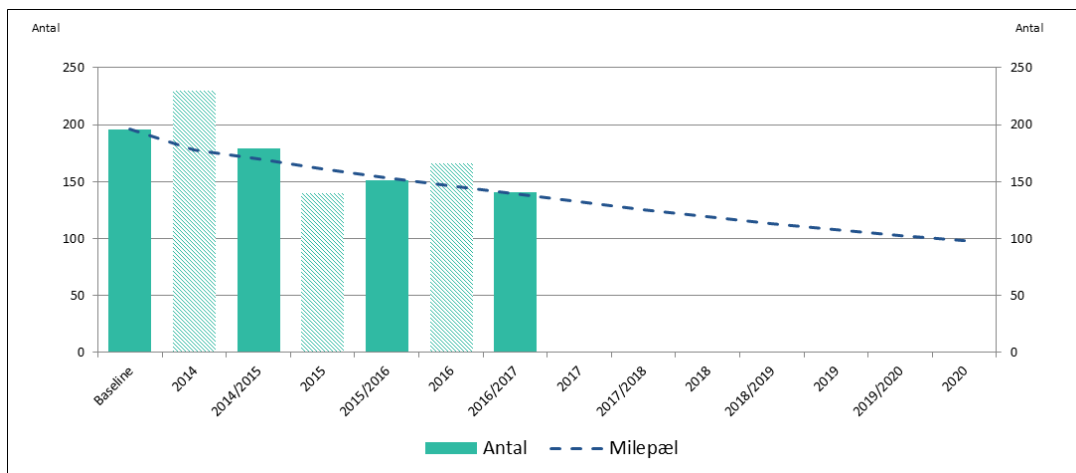

Figur 12. Tendenslinje med det totale antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Syddanmark

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Figur 13. Tendenslinje med det totale antal bæltefikseringer over 48 timer i Region Hovedstaden

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

3.4 Øvrige indikatorer med relevans for bæltefikseringer

Et fokus på nedbringelse af én type af tvang kan resultere i stigninger i andre typer af tvang. Fokus på nedbringelse af antallet af bæltefikseringer kan fx medvirke til, at der sker en stigning i anvendelse af andre tvangsforanstaltninger såsom fastholdelse. Denne udvikling i brug af andre tvangsformer betragtes efter et 'mindste middel princip' som hensigtsmæssig, når én type tvang erstattes af en mindre indgribende type tvang. Men der kan også ske en u hensigtsmæssig substitution mellem tvangsforanstaltninger, hvis fx bæltefikseringer erstattes af langvarige fastholdelser eller øget brug af blandt andet beroligende medicin med tvang.

For at holde øje med, om målsætningen om nedbringelse af fx bæltefiksering fører til stigninger i andre tvangstyper, monitoreres udviklingen i en lang række tvangsforanstaltninger. Nogle af disse har tilknyttede målsætninger om reduktion i forhold til baseline, og nogle har ikke. I vurderingen af resultaterne skal det understreges, at det på baggrund af patientens forhåndstilkendegivelse altid vil være en vurdering i det konkrete tilfælde, hvilken tvangsforanstaltning, der er mindst indgribende.

I de næste tre afsnit gennemgås udviklingen i anvendelsen af beroligende medicin med tvang, fastholdelse og personlig skærmning.

3.4.1 Anvendelse af beroligende medicin med tvang

I tabel 6 ses udviklingen i brugen af beroligende medicin på både nationalt og regionalt niveau. På nationalt plan er antallet af personer, der får beroligende medicin med tvang, stadig større end ved baseline. Antallet er dog faldet en smule siden 2015-2016.

På regionalt niveau har Region Sjælland og Region Midtjylland haft en stigning siden 2015-2016, og antallet ligger i begge regioner betydeligt over baseline. Region Nordjylland har siden 2015-2016 opnået et mindre fald, mens Region Hovedstaden og Region Syddanmark har opnået større fald i antal personer, der får beroligende medicin med tvang. Antallet af personer, der får beroligende medicin med tvang er i Region Hovedstaden, Region Nordjylland og Region Syddanmark fortsat større end ved baseline.

I forhold til det samlede antal gange, der gives beroligende medicin med tvang, er niveauet på nationalt plan stadig væsentligt større end ved baseline. Siden 2015-2016 er der dog sket et betydeligt fald i antal gange, der gives beroligende medicin med tvang. Faldet skyldes primært større fald i Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark. Region Nordjylland har også opnået et lille fald siden 2015-2016. Region Sjælland har derimod haft en væsentlig stigning i antallet af gange, der gives beroligende medicin med tvang. Alle regioner med undtagelse af Region Hovedstaden ligger over baseline – særligt Region Sjælland og Region Syddanmark ligger væsentligt over baseline i det samlede antal gange, der gives beroligende medicin med tvang.⁴

Andelen af personer ud af det samlede antal indlagte, der har fået beroligende medicin med tvang, er på nationalt plan lidt større end ved baseline og niveauet i 2015-2016. På regionalt plan har Region Midtjylland og Region Sjælland haft større stigninger siden 2015-2016, mens

---

⁴ Anvendelsen af beroligende medicin og bæltefikseringer kan i flere tilfælde følges ad eksempelvis i behandling af svært selvskaende patienter.

Region Hovedstaden har haft en lille stigning siden 2015-2016. I disse tre regioner, og særligt i Region Sjælland, ligger andelen over baseline. Region Nordjylland og Region Syddanmark har opnået et fald siden 2015-2016 og ligger således under baseline.

Tabel 6. Beroligende medicin med tvang i antal og andele i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16-17	15/16 til 16/17
3.01 Antal personer der får beroligende medicin med tvang (<i>Antal berørt</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	2.043	2.111	2081	2.076	33	-5
	Region Hovedstaden	914	917	915	887	-27	-28
	Region Midtjylland	402	367	420	444	42	24
	Region Nordjylland	132	104	129	119	-13	-10
	Region Sjælland	234	305	256	288	54	32
	Region Syddanmark	383	445	402	379	-4	-23
3.02 Total antal gange der gives beroligende medicin med tvang (<i>Antal påbegyndt</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	7.144	8120	8115	7879	735	-236
	Region Hovedstaden	3.317	3.868	3.454	3.277	-40	-177
	Region Midtjylland	1.519	1.310	1.797	1.613	94	-184
	Region Nordjylland	418	291	472	453	35	-19
	Region Sjælland	685	928	802	1.034	349	232
	Region Syddanmark	1.205	1.723	1.590	1.502	297	-88
3.03 Andelen af personer der får beroligende medicin af antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	7,7	7,8	7,8	7,9	0,2	0,1
	Region Hovedstaden	8,7	8,7	8,8	8,9	0,2	0,1
	Region Midtjylland	8,3	7,0	8,3	8,9	0,6	0,6
	Region Nordjylland	5,7	4,5	6,1	5,3	-0,4	-0,8
	Region Sjælland	6,3	8,2	7,1	7,6	1,3	0,5

	Region Syd-danmark	6,9	7,5	6,8	6,5	-0,4	-0,3
--	--------------------	-----	-----	-----	-----	------	------

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

3.4.2 Anvendelse af fastholdelser

Udviklingen i anvendelsen af fastholdelser fremgår af tabel 7. På nationalt plan ses det, at antallet af personer, der har været fastholdt, er faldet siden 2015-2016, men fortsat er større end ved baseline. På regionalt plan har Region Hovedstaden siden 2015-2016 opnået et større fald i antal personer, der fastholdes, mens Region Midtjylland og Region Nordjylland har opnået et mindre fald. Region Sjælland og Region Syddanmark har siden 2015-2016 haft en stigning i antallet af personer, der fastholdes. Antallet er i alle regioner større end ved baseline.

I forhold til det totale antal gange, der fastholdes, er antallet på nationalt plan faldet siden 2015-2016. Dette skyldes et større fald i Region Hovedstaden og Region Midtjylland. Region Nordjylland og Region Sjælland har siden 2015-2016 haft store stigninger i antallet af gange, der fastholdes, mens Region Syddanmark har haft en mindre stigning. Både nationalt og i alle regioner, på nær Region Midtjylland, er antallet fortsat væsentligt større end ved baseline.

Tabel 7. Fastholdelser i antal i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
4.01 Antal personer der fastholdes (<i>Antal berørt</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	927	1.064	1.119	1.082	155	-37
	Region Hovedstaden	378	454	520	435	57	-85
	Region Midtjylland	195	223	228	219	24	-9
	Region Nordjylland	129	154	158	152	23	-6
	Region Sjælland	153	163	134	184	31	50
	Region Syddanmark	83	83	103	115	32	12
4.02 Total antal gange der fastholdes (<i>Antal påbegyndt</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	2.823	3.864	4.202	3.814	991	-388
	Region Hovedstaden	1.169	1.922	2.060	1.507	338	-553
	Region Midtjylland	574	582	861	569	-5	-292
	Region Nordjylland	483	642	585	733	250	148
	Region Sjælland	402	408	404	697	295	293
	Region Syddanmark	196	310	292	308	112	16

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Det fremgår af tabel 8, at andelen af personer, der fastholdes ud af det samlede antal indlagte, er faldet en smule nationalt samt i Region Hovedstaden, Region Nordjylland og Region Midtjylland. Andelen er steget betydeligt i Region Sjælland og en smule i Region Syddanmark. Andelen er dog i alle regioner større end ved baseline.

Tabel 8. Fastholdelser i andele i hele landet og fordelt på regioner

	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
4.03 Andelen af personer der fastholdes af antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>)	Hele landet	3,5	3,9	4,2	4,1	0,6	-0,1
	Region Hovedstaden	3,5	4,3	5,0	4,4	0,9	-0,6
Milepæl 2020: Området følges	Region Midtjylland	4,1	4,3	4,5	4,4	0,3	-0,1
	Region Nordjylland	5,6	6,6	7,5	6,8	1,2	-0,7
	Region Sjælland	4,1	4,4	3,7	4,9	0,8	1,2
	Region Syddanmark	1,5	1,4	1,7	2,0	0,5	0,3

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Fastholdelser vil som oftest være af kortere varighed. Anvendes fastholdelse i stedet for en bæltefiksering, kan det i nogle tilfælde betyde, at der er behov for flere kortvarige fastholdelser. I den situation vil en stigning i antallet af fastholdelser være forholdsmæssigt større end faldet i antal bæltefikseringer. Dette kan fx være tilfældet i Region Nordjylland.

3.4.3 Anvendelse af personlig skærmning

I tabel 9 ses udviklingen i anvendelsen af personlig skærmning. Her fremgår det, at der på nationalt plan siden 2015-2016 er sket en stigning i antal personer og gange, der skærmes, mens andelen af personer, der skærmes, er stagneret siden 2015-2016. Anvendelsen af personlig skærmning er på nationalt plan mindre end ved baseline.

På regionalt plan har Region Hovedstaden siden 2015-2016 haft en mindre stigning i både antal personer og gange, der skærmes. Derudover ligger anvendelsen af personlig skærmning omkring niveauet ved baseline og i 2015-2016. I vurderingen af data bør der tages forbehold for, at det både på nationalt og regionalt plan er meget få personer og gange, der skærmes.

Table 9. Personal screening in number and share in the whole country and distributed by regions

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
5.01 Antal personer der skærmes (<i>Antal berørt</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	79	73	54	64	-15	10
	Region Hovedstaden	21	27	18	24	3	6
	Region Midtjylland	22	19	15	18	-4	3
	Region Nordjylland	5	<5	<5	<5	-	-
	Region Sjælland	17	17	15	17	0	2
	Region Syddanmark	14	8	<5	<5	-	-
5.02 Total antal gange der skærmes (<i>Antal påbegyndt</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	88	87	54	69	-19	15
	Region Hovedstaden	27	31	19	28	1	9
	Region Midtjylland	25	24	15	16	-9	1
	Region Nordjylland	4	2	3	2	-2	-1
	Region Sjælland	17	22	14	19	2	5
	Region Syddanmark	15	8	3	4	-11	1
5.03 Andelen af personer der skærmes af antal indlagte (<i>Andel i pct.</i>) Milepæl 2020: Området følges	Hele landet	0,3	0,3	0,2	0,2	-0,1	0,0
	Region Hovedstaden	0,2	0,3	0,2	0,2	0,0	0,0
	Region Midtjylland	0,5	0,4	0,3	0,4	-0,1	0,1
	Region Nordjylland	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,2	-0,1
	Region Sjælland	0,4	0,5	0,4	0,4	0,0	0,0
	Region Syddanmark	0,3	0,1	0,1	0,1	-0,2	0,0

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4 Udviklingen i varighed af bæltefikseringer og i personer udsat for tvangsforanstaltninger

4.1 Indikatorer med målsætning om reduktion i 2020

Det foregående kapitel omhandlede udviklingen i de indikatorer for tvang, hvor der er tilknyttet en målsætning om en halvering i 2020. I dette kapitel kommenteres udviklingen i de indikatorer for tvang, hvor der er aftalt en målsætning om reduktion i 2020. Det drejer sig om følgende indikatorer:

Antal og varighed af bæltefikseringer:

- Antal personer der bæltefikseres
- Total antal bæltefikseringer
- Total antal bæltefikseringer 0-2 timer
- Total antal bæltefikseringer 2-8 timer
- Total antal bæltefikseringer 8-24 timer
- Total antal bæltefikseringer 24-48 timer
- Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed
- Antal personer hvor der bruges remme
- Andel af personer hvor der bruges remme af antal indlagte

Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger:

- Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger
- Andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte
- Antal af børn og unge under 18 berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger
- Andel af børn berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte

I afsnit 4.4 kommenteres udviklingen i anvendelsen af tvangsmedicinering og tvangsindlæggelse og -tilbageholdelse. Her er der ikke tilknyttet en målsætning om reduktion, men Sundhedsstyrelsen følger området.

Ligesom i resten af rapporten præsenteres udviklingen i indikatorerne først på nationalt niveau og derefter på regionalt niveau.

4.2 Anvendelse og varighed af bæltefikseringer

Den nationale udvikling i antallet af personer, der bæltefikseres, fremgår af tabel 10. Her ses det, at antallet er faldet yderligere det seneste år og er mindre en ved baseline. På samme måde ses der siden 2015-2016 et stort fald i det totale antal bæltefikseringer. Antallet er også her væsentligt mindre end ved baseline.

Tabel 10. Antal personer, der bæltefikseres og det totale antal bæltefikseringer i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering			Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
1.02 Antal personer der bæltefikseres (Antal berørt)	2.036	1.732	1.636	1.550	-486	-86

1.03 Total antal bæltefikseringer (Antal påbegyndt)	5.688	4.907	5.338	4.651	-1.037	-687
---	-------	-------	-------	-------	--------	------

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Den regionale udvikling i bæltefikseringer er vist i tabel 11. Her fremgår det, at Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Syddanmark siden 2015-2016 har opnået et fald i antal personer, der bæltefikseres. Region Midtjylland og Region Nordjylland har siden 2015-2016 haft en stigning i antal personer, der bæltefikseres. Antallet af personer, der bæltefikseres, er i Region Midtjylland det samme som ved baseline. I resten af regionerne er antallet mindre end ved baseline.

Tabel 11. Antal personer, der bæltefikseres og det totale antal bæltefikseringer fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
1.02 Antal personer der bæltefikseres (Antal berørt)	Region Hovedstaden	716	564	529	457	-259	-72
	Region Midtjylland	449	389	447	449	0	2
	Region Nordjylland	174	150	125	142	-32	17
	Region Sjælland	248	244	211	200	-48	-11
	Region Syddanmark	477	417	365	345	-132	-20
1.03 Total antal bæltefikseringer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	1.770	1.337	1.162	829	-941	-333
	Region Midtjylland	1.639	1.239	2.298	1.825	186	-473
	Region Nordjylland	593	536	555	532	-61	-23
	Region Sjælland	579	651	438	442	-137	4
	Region Syddanmark	1.107	1.144	885	1.023	-84	138

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I forhold til det totale antal bæltefikseringer fremgår det, at Region Hovedstaden og Region Midtjylland har opnået store fald i antal bæltefikseringer siden 2015-2016, mens Region Nordjylland har opnået et mindre fald. Region Sjælland har haft en mindre stigning siden 2015-2016, mens Region Syddanmark har haft en betydelig stigning. Alle regioner, med undtagelse af Region Midtjylland, ligger fortsat under baseline i antal bæltefikseringer.

I de tilfælde, hvor både ses en stigning i det totale antal bæltefikseringer og et fald eller uændret niveau i antallet af personer, der bæltefikseres, betyder det, at de personer, der bæltefikseres, bæltefikseres flere gange. Dette vurderes særligt at være tilfældet i Region Syddanmark.

Det fremgår af tabel 12, at antallet af kortere bæltefikseringer (0-2 timer og 2-8 timer) samt antallet af mellemlange og lange bæltefikseringer (8-24 timer, 24-48 timer og over 48 timer) på nationalt niveau er faldet betydeligt siden baseline og 2015-2016. Summen af bæltefikseringer over 48 timer er også faldet siden 2015-2016 og er på nationalt niveau næsten halveret siden baseline.

Tabel 12. Bæltefikseringer fordelt på varighed i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering			Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
1.07 Total antal bæltefikseringer 0-2 timer (Antal påbegyndt)	814	535	919	780	-34	-139
1.08 Total antal bæltefikseringer 2-8 timer (Antal påbegyndt)	1.447	1.291	1.676	1.296	-151	-380
1.09 Total antal bæltefikseringer 8-24 timer (Antal påbegyndt)	1.899	1.714	1.707	1.603	-296	-104
1.10 Total antal bæltefikseringer 24-48 timer (Antal påbegyndt)	746	658	511	463	-283	-48
1.12 Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed (Antal timer)	105.874	109.748	65.123	57.542	-48.332	-7.581

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 13 viser, at Region Hovedstaden og Region Midtjylland siden 2015-2016 har opnået et fald i antallet af korte bæltefikseringer (0-2 timer). Region Nordjylland og Region Syddanmark har haft store stigninger, men Region Sjælland har haft en mindre stigning i antallet af de korteste bæltefikseringer siden 2015-2016. Kun Region Hovedstaden og Region Sjælland ligger på nuværende tidspunkt under niveauet ved baseline.

I forhold til antallet af bæltefikseringer mellem 2-8 timer har Region Sjælland og Region Syddanmark haft en stigning siden 2015-2016. Region Hovedstaden og Region Midtjylland har opnået et betydeligt fald siden 2015-2016, mens Region Nordjylland har opnået et mindre fald. Region Midtjylland og Region Syddanmark ligger væsentligt over niveauet ved baseline, mens de andre regioner ligger under baseline.

Udviklingen i de korte bæltefikseringer skal vurderes i sammenhæng med 'mindste-middelprincippet'. En stigning i antallet af korte bæltefikseringer kan i en periode være et forventeligt resultat af indsatsen med at reducere antallet af mellemlange og lange bæltefikseringer, da disse erstattes af kortvarige bæltefikseringer. Det vurderes fx at være tilfældet i Region Nordjylland, Region Sjælland og Region Syddanmark.

Tabel 13. Antal bæltefikseringer fordelt varighed og på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
1.07 Total antal bæltefikseringer 0-2 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	285	123	152	76	-209	-76
	Region Midtjylland	276	192	530	313	37	-217
	Region Nordjylland	101	67	101	147	46	46
	Region Sjælland	55	68	30	33	-22	3
	Region Syddanmark	97	85	106	211	114	105
1.08 Total antal bæltefikseringer 2-8 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	501	365	296	175	-326	-121
	Region Midtjylland	443	377	866	617	174	-249
	Region Nordjylland	178	149	213	156	-22	-57
	Region Sjælland	141	146	76	93	-48	17
	Region Syddanmark	184	254	225	255	71	30

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

I tabel 14 ses den regionale udvikling i mellemlange bæltefikseringer (8-24 timer). Region Sjælland og Region Syddanmark har siden 2015-2016 haft en stigning i antallet af bæltefikseringer mellem 8-24 timer. De tre andre regioner har opnået et fald i antallet af bæltefikseringer på 8-24 timer. I alle regioner, på nær Region Midtjylland, ligger antallet under niveauet ved baseline.

I forhold til antallet af lange bæltefikseringer med en varighed på 24-48 timer har Region Midtjylland og Region Syddanmark haft en stigning siden 2015-2016. De andre regioner har opnået et fald. Alle regioner ligger under baseline i antallet af bæltefikseringer på 24-48 timer.

Vedrørende summen af bæltefikseringstimer over 48 timer har alle regioner opnået et fald siden 2015-2016 og summen er væsentligt mindre end ved baseline.

Region Hovedstaden og Region Midtjylland har haft en stigning på medianvarigheden af bæltefikseringer siden 2015-2016. Region Hovedstaden har sammen med Region Sjælland den længste medianvarighed af bæltefikseringer på hhv. 14,4 timer og 14,1 timer. Medianvarigheden er i Region Hovedstaden større end ved baseline.

Region Midtjylland og Region Nordjylland har den laveste medianvarighed af bæltefikseringer på hhv. 7,7 timer og 6 timer.

Tabel 14. Antal bæltefikseringer fordelt varighed og på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
1.09 Total antal bæltefikseringer 8-24 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	577	486	420	331	-246	-89
	Region Midtjylland	547	412	633	603	56	-30
	Region Nordjylland	193	199	150	145	-48	-5
	Region Sjælland	214	228	184	199	-15	15
	Region Syddanmark	368	389	320	325	-43	5
1.10 Total antal bæltefikseringer 24-48 timer (Antal påbegyndt)	Region Hovedstaden	212	181	140	105	-107	-35
	Region Midtjylland	192	126	131	141	-51	10
	Region Nordjylland	55	56	46	41	-14	-5
	Region Sjælland	88	104	75	50	-38	-25
	Region Syddanmark	199	191	119	126	-73	7
1.12 Sum af bæltefikseringstimer over 48 timers varighed (Antal timer)	Region Hovedstaden	24.728	20.774	18.092	17.809	-6.919	-283
	Region Midtjylland	25.173	24.366	18.681	16.935	-8.238	-1.746
	Region Nordjylland	7.578	8.323	6.090	2.975	-4.603	-3.115
	Region Sjælland	11.528	18.405	9.750	7.463	-4.065	-2.287
	Region Syddanmark	36.867	37.879	12.510	12.361	-24.506	-149

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 15 og tabel 16 viser udviklingen inden for anvendelsen af remme i forbindelse med tvangsfiksering på henholdsvis nationalt og regionalt niveau.

Tabel 15. Antal personer, hvor der er anvendt remme, og andelen af personer, hvor der er anvendt remme af antal indlagte i hele landet

INDIKATOR	Baseline	Monitorering			Udvikling	
	2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
2.01 Antal personer hvor der bruges remme (Antal berørt)	1.316	1.204	1.167	1.169	-147	2

2.03 Andel af personer hvor der anvendes remme af antal indlagte (<i>Antal påbegyndt</i>)	4,9	4,4	4,4	4,5	-0,4	0,1
--	-----	-----	-----	-----	------	-----

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

På nationalt niveau ses der siden 2015-2016 en mindre stigning i antallet og andelen af personer, hvor der bruges remme. Niveaue er fortsat mindre end ved baseline.

På regionalt niveau har Region Hovedstaden og Region Syddanmark siden 2015-2016 opnået et fald i antal personer, hvor der bruges remme. De tre andre regioner har siden 2015-2016 haft en stigning i antal personer, hvor der bruges remme. Antallet er i Region Midtjylland fortsat større end ved baseline.

I forhold til andelen af personer, hvor der anvendes remme, har Region Midtjylland og Region Nordjylland haft en stigning siden 2015-2016. Dette bringer begge regioner over niveauet ved baseline. De tre andre regioner har opnået fald og ligger fortsat under niveauet ved baseline.

Tablet 16. Antal personer, hvor der er anvendt remme, og andelen af personer, hvor der er anvendt remme af antal indlagte fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
2.01 Antal personer hvor der bruges remme (<i>Antal berørt</i>)	Region Hovedstaden	399	371	363	339	-60	-24
	Region Midtjylland	309	268	318	345	36	27
Milepæl 2020: Reduceres i forhold til baseline	Region Nordjylland	104	85	90	102	-2	12
	Region Sjælland	146	155	128	129	-17	1
	Region Syddanmark	372	349	295	279	-93	-16
2.03 Andel af personer hvor der anvendes remme af antal indlagte (<i>Antal påbegyndt</i>)	Region Hovedstaden	3,8	3,5	3,5	3,4	-0,4	-0,1
	Region Midtjylland	6,4	5,1	6,3	6,9	0,5	0,6
Milepæl 2020: Reduceres i forhold til baseline	Region Nordjylland	4,5	3,7	4,3	4,6	0,1	0,3
	Region Sjælland	3,9	4,2	3,5	3,4	-0,5	-0,1
	Region Syddanmark	6,7	5,9	5,0	4,8	-1,9	-0,2

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4.3 Personer udsat for én eller flere tvangsforanstaltninger

Tabel 17-18 viser de nationale og regionale tal for voksne samt børn og unge, der berøres af tvang i forbindelse med indlæggelse og behandling på en psykiatrisk afdeling. I opgørelsen af tvangsforanstaltninger inkluderes al tvang, og der skelnes ikke mellem tvangsformer. Eksempelvis sidestilles bæltefiksering med skærmning i opgørelsen af denne indikator. Indikatoren medtages for at kunne følge udviklingen i den samlede brug af tvang.⁵

Først kommenteres udviklingen for voksne og dernæst for børn og unge.

Tabel 17 viser den nationale og regionale udvikling i antal og andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger. Både antal og andel, der berøres af tvang, er større end ved baseline og steget siden 2015-2016.

I forhold til den regionale udvikling, viser tabellen, at Region Hovedstaden, som den eneste region, har opnået et fald siden 2015-2016 i antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger. Region Hovedstaden er også den eneste region, der ligger under baseline. I forhold til andelen af voksne, der berøres af en eller flere tvangsforanstaltninger, ud af det samlede antal indlagte, har alle regioner haft stigninger siden 2015-2016. I alle regioner, på nær Region Syddanmark, er andelen af voksne, der berøres af tvang, større end ved baseline.

Tabel 17. Antal og andele voksne berørt af tvangsforanstaltninger i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
9.04 Antal voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger (<i>Antal berørt</i>) Milepæl 2020: Reduceres i forhold til baseline	Hele landet	5.633	5.795	5.579	5.775	142	196
	Region Hovedstaden	2.232	2.284	2.232	2.201	-31	-31
	Region Midtjylland	1.153	1.167	1.174	1.218	65	44
	Region Nordjylland	487	524	469	540	53	71
	Region Sjælland	691	728	703	759	68	56
	Region Syddanmark	1.162	1.196	1.123	1.170	8	47
9.05 Andel af voksne berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal ind-	Hele landet	22,4	22,7	22,4	23,4	1,0	1,0
	Region Hovedstaden	22,2	23,0	22,7	23,5	1,3	0,8

⁵ Regionernes indlæggelsestal varierer, jf. tabel 3 på side 11. Dette bør tages i betragtning, når andelen af personer berørt af tvang vurderes.

lagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Reduceres i forhold til baseline	Region Midtjylland	25,2	24,0	24,9	26,0	0,8	1,1
	Region Nordjylland	22,7	23,8	23,8	26,0	3,3	2,2
	Region Sjælland	19,9	21,2	21,1	21,6	1,7	0,5
	Region Syddanmark	22,0	21,5	20,2	21,1	-0,9	0,9

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 18 viser den nationale og regionale udvikling i antal og andel af børn og unge, der berøres af en eller flere tvangsforanstaltninger. Her fremgår det, at antallet af børn og unge, der berøres tvang, er steget betydeligt på nationalt niveau siden 2015-2016. Antallet er væsentligt større end ved baseline. Det samme gør sig gældende for andelen af børn og unge, der berøres af en eller flere tvangsforanstaltninger.

Det fremgår også af tabellen, at Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Syddanmark har haft en stigning siden 2015-2016. Region Midtjylland har opnået et lille fald i antallet, mens antallet af børn og unge berørt af tvang er stagneret i Region Nordjylland. I alle regioner ligger antallet nu over baseline – særligt Region Midtjylland, Region Sjælland og Region Syddanmark ligger væsentligt over baseline.

I forhold til andelen af børn og unge, der berøres tvang, har alle regioner med undtagelse af Region Nordjylland, haft en stigning siden 2015-2016. Alle regioner på nær Region Hovedstaden ligger nu over baseline. Særligt i Region Sjælland er andelen væsentligt større end ved baseline.

Sundhedsstyrelsen gør opmærksom på, at antallet af børn og unge under 18 år berørt af én eller flere tvangsforanstaltninger er lavt (i alt 362 tilfælde). Der betyder, at en lille stigning i antallet berørt af tvang kan medføre store udsving i andelen.

Desuden bemærkes det, at data før 1. juni 2015 ikke inkluderer tilfælde af tvangslignende foranstaltninger med forældresamtykke (magtanvendelse). Sådanne foranstaltninger iværksat mod den mindreåriges vilje, men med informeret samtykke fra forældremyndighedens indehaver, er i den nye psykiatrilov fra 2015 lovpligtige at registrere, mens dette ikke var tilfældet i den tidligere psykiatrilov. Disse registreres nu som magtanvendelse og indgår i tabel 18. I den forbindelse kan det tilføjes, at 109 af de børn og unge, der blev berørt af tvang, var under 15 år og dermed mindreårige. For 46 af de mindreårige blev tvangen udført uden forældresamtykke og var derfor tvang i psykiatrilovens forstand. For 83 af de mindreårige blev tvangsforanstaltningen udført med forældresamtykke og er derfor magtanvendelse og ikke tvang i psykiatrilovens forstand.

Tabel 18. Antal og andel børn og unge under 18 år berørt af tvangsforanstaltninger i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
9.01 Antal af børn og unge under 18 berørt	Hele landet	243	286	325	362	119	37

af en eller flere tvangsforanstaltninger (Antal berørt) Milepæl 2020: Reduceres i forhold til baseline	Region Hovedstaden	107	119	105	109	2	4
	Region Midtjylland	51	70	79	78	27	-1
	Region Nordjylland	19	12	27	27	8	0
	Region Sjælland	40	53	73	97	57	24
	Region Syddanmark	37	46	60	66	29	6
9.02 Andel af børn og unge berørt af en eller flere tvangsforanstaltninger i forhold til antal indlagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Reduceres i forhold til baseline	Hele landet	16,6	17,6	20,1	23,6	7,0	3,5
	Region Hovedstaden	20,3	20,8	18,8	19,9	-0,4	1,1
	Region Midtjylland	18,4	20,1	23,4	23,9	5,5	0,5
	Region Nordjylland	11,5	10,4	19,7	18,5	7,0	-1,2
	Region Sjælland	14,6	18,7	26,1	35,7	21,1	9,6
	Region Syddanmark	13,9	13,1	17,3	22,7	8,8	5,4

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4.4 Øvrige indikatorer med relevans for monitoreringen af tvang

I det følgende beskrives udviklingen indenfor en række andre tvangsforanstaltninger med relevans for monitoreringen af tvang. Det drejer sig om tvangsmedicinering, tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse⁶.

4.4.1 Anvendelse af tvangsmedicinering

I tabel 19 fremgår den nationale og regionale udvikling i anvendelsen af tvangsmedicinering. Tvangsmedicinering omfatter ikke beroligende medicin med tvang.

På nationalt niveau er der siden 2015-2016 sket en stigning i antallet af personer, der tvangsmedicineres. Antallet er nu betydeligt større end ved baseline. Det samme mønster gør sig gældende for andelen af personer, der tvangsmedicineres.

I tabellen fremgår det desuden, at alle regioner, med undtagelse af Region Syddanmark, siden 2015-2016 har haft stigninger både i antallet og andelen af personer, der tvangsmedicineres. Antal personer, der tvangsmedicineres er i alle regioner større end ved baseline, og alle regioner på nær Region Syddanmark ligger over baseline i andelen, der tvangsmedicineres. I Region Syddanmark er andelen, der tvangsmedicineres, på samme niveau som ved baseline.

⁶ Indikatorerne tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse udgjorde i tidligere opgørelser indikatoren frihedsberøvelse, men blev fra og med årsopgørelsen for 2016 opgjort som to separate indikatorer.

Tabel 19. Antal og andele personer, der tvangsmedicineres i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Base-line til 16/17	15/16 til 16/17
6.01 Antal personer der tvangsmedicineres (omfatter ikke akut beroligende) (Antal berørt) Milepæl 2020: Området følges.	Hele landet	667	720	757	810	143	53
	Region Hovedstaden	300	356	377	386	86	9
	Region Midtjylland	133	111	125	144	11	19
	Region Nordjylland	57	77	74	85	28	11
	Region Sjælland	78	82	80	95	17	15
	Region Syddanmark	101	98	106	106	5	0
6.02 Andelen af personer der tvangsmedicineres af antal indlagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Området følges.	Hele landet	2,5	2,7	2,9	3,1	0,6	0,2
	Region Hovedstaden	2,8	3,4	3,6	3,9	1,1	0,3
	Region Midtjylland	2,7	2,1	2,5	2,9	0,2	0,4
	Region Nordjylland	2,5	3,3	3,5	3,8	1,3	0,3
	Region Sjælland	2,1	2,2	2,2	2,5	0,4	0,3
	Region Syddanmark	1,8	1,7	1,8	1,8	0,0	0,0

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

4.4.2 Anvendelse af tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse

Frihedsberøvelse opgøres efter ønske fra Task Force for Psykiatriområdet separat som henholdsvis tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse. Nedenfor kommenteres først udviklingen for voksne og dernæst udviklingen for børn og unge.

Tabel 20 viser den nationale og regionale udvikling i antal og andel voksne, der tvangsindlægges. Nationalt har der været en stigning i både antallet og andelen af voksne, der tvangsindlægges både siden baseline og 2015-2016.

På regionalt plan har Region Hovedstaden, som den eneste region, opnået et fald i antallet af voksne, der tvangsindlægges siden 2015-2016. De andre regioner har haft stigninger siden 2015-2016. Alle regioner har haft en stigning i andelen af voksne, der tvangsindlægges. Antallet og andelen voksne, der tvangsindlægges, er i alle regioner nu større end ved baseline.

Tabel 20. Antal og andele af voksne der tvangsindlægges i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Base-line til 16/17	15/16 til 16/17
7.04 Antal voksne der tvangsindlægges (Antal berørt) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	2.872	3.100	3.057	3.158	286,0	101,0
	Region Hovedstaden	1.098	1.159	1.135	1.109	11,0	-26,0
	Region Midtjylland	545	618	619	664	119,0	45,0
	Region Nordjylland	240	247	241	282	42,0	41,0
	Region Sjælland	361	383	398	427	66,0	29,0
	Region Syddanmark	649	721	700	714	65,0	14,0
7.05 Andel af voksne der tvangsindlægges i forhold til antal indlagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	11,5	12,1	12,3	12,8	1,3	0,5
	Region Hovedstaden	10,9	11,7	11,6	11,8	0,9	0,2
	Region Midtjylland	11,9	12,7	13,1	14,2	2,3	1,1
	Region Nordjylland	11,2	11,2	12,2	13,6	2,4	1,4
	Region Sjælland	10,4	11,2	11,9	12,1	1,7	0,2
	Region Syddanmark	12,3	12,9	12,6	12,9	0,6	0,3

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 21 viser den nationale og regionale udvikling i tvangstilbageholdelse af voksne. Nationalt har der både i antal og andel af voksne, der tvangstilbageholdes været en stigning siden 2015-2016. Både antal og andel er nu større end ved baseline.

På regionalt plan har Region Midtjylland som den eneste region opnået et fald siden 2015-2016 i antallet af voksne, der tvangstilbageholdes. Region Midtjylland og Region Sjælland ligger nu under niveauet ved baseline, men Region Syddanmark ligger på niveau med baseline i antallet af voksne, der tvangstilbageholdes. De to andre regioner ligger over baseline.

I forhold til andelen af voksne, der tvangstilbageholdes, har Region Hovedstaden og Region Syddanmark haft en stigning siden 2015-2016, mens Region Midtjylland og Region Sjælland har opnået et mindre fald. I Region Hovedstaden og Region Nordjylland er andelen større end ved baseline.

Tabel 21. Antal og andele af voksne der tvangstilbageholdes i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
8.04 Antal voksne der tvangstilbageholdes (Antal berørt) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	2.345	2.472	2.332	2.381	36	49
	Region Hovedstaden	969	1.060	1.035	1.051	82	16
	Region Midtjylland	470	420	454	438	-32	-16
	Region Nordjylland	209	264	218	231	22	13
	Region Sjælland	286	307	248	258	-28	10
	Region Syddanmark	442	457	418	442	0	24
8.05 Andel af voksne der tvangstilbageholdes i forhold til antal indlagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	9,3	9,7	9,4	9,7	0,4	0,3
	Region Hovedstaden	9,7	10,7	10,5	11,2	1,5	0,7
	Region Midtjylland	10,2	8,6	9,6	9,4	-0,8	-0,2
	Region Nordjylland	9,7	12,0	11,1	11,1	1,4	0,0
	Region Sjælland	8,2	9,0	7,4	7,3	-0,9	-0,1
	Region Syddanmark	8,3	8,2	7,5	8,0	-0,3	0,5

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen

Tabel 22 og tabel 23 viser den nationale og regionale udvikling i tvangsindlæggelser og tvangstilbageholdelser af børn og unge under 18 år.

Tabel 22 viser udviklingen for tvangsindlæggelser. Her ses der på nationalt plan en væsentlig stigning i antallet og andelen af børn og unge, der tvangsindlægges siden 2015-2016. Nationalt er antal og andel væsentligt større end ved baseline.

Alle regioner har haft en stigning i antallet af børn og unge, der tvangsindlægges siden 2015-2016. Alle regioner har ligeledes haft en stigning i andelen af børn og unge, der tvangsindlægges. Både antallet og andelen af børn og unge, der tvangsindlægges, er væsentligt større end ved baseline. Det skal bemærkes, at det samlede antal tvangsindlæggelser hos børn er relativt småt (i alt 165 indlæggelser), hvilket bør inddrages i vurderingen af resultaterne.

Tabel 22. Antal og andele børn og unge under 18 år der tvangsindlægges i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Baseline	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Baseline til 16/17	15/16 til 16/17
7.01 Antal børn og unge under 18 der tvangsindlægges (Antal berørt) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	103	125	132	165	62	33
	Region Hovedstaden	37	43	36	50	13	14
	Region Midtjylland	23	34	36	37	14	1
	Region Nordjylland	8	5	12	15	7	3
	Region Sjælland	16	21	23	30	14	7
	Region Syddanmark	22	25	33	40	18	7
7.02 Andel af børn og unge under 18 der tvangsindlægges i forhold til antal indlagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	7,0	7,7	8,2	10,8	3,8	2,6
	Region Hovedstaden	6,9	7,5	6,4	9,1	2,2	2,7
	Region Midtjylland	8,3	9,7	10,7	11,3	3,0	0,6
	Region Nordjylland	4,6	4,3	8,8	10,3	5,7	1,5
	Region Sjælland	5,8	7,4	8,2	11,0	5,2	2,8
	Region Syddanmark	8,4	7,1	9,5	13,7	5,3	4,2

Kilde: Sundhedsstyrelsen

Tabel 23 viser udviklingen i tvangstilbageholdelser for børn og unge. Nationalt har der siden 2015-2016 været et fald i både antal og andel børn og unge, der tvangstilbageholdes. Antal og andel er dog fortsat større end ved baseline.

Tabel 23. Antal og andele børn og unge under 18 år der tvangstilbageholdes i hele landet og fordelt på regioner

INDIKATOR	REGION	Base-line	Monitorering			Udvikling	
		2011-2013	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Base-line til 16/17	15/16 til 16/17
8.01 Antal børn og unge under 18 der tvangstilbageholdes (Antal berørt)	Hele landet	83	103	108	93	10	-15
	Region Hovedstaden	37	43	45	28	-9	-17

Milepæl 2020: Området følges"	Region Midtjylland	15	25	20	15	0	-5
	Region Nordjylland	7	<5	8	7	0	-1
	Region Sjælland	15	13	19	22	7	3
	Region Syd- danmark	11	20	20	26	15	6
8.02 Andel af børn og unge under 18 der tvangstilbageholdes i forhold til antal indlagte (Andel i pct.) Milepæl 2020: Området følges"	Hele landet	5,6	6,3	6,7	6,1	0,5	-0,6
	Region Ho- vedstaden	6,9	7,5	8,0	5,1	-1,8	-2,9
	Region Midtjylland	5,3	7,2	5,9	4,6	-0,7	-1,3
	Region Nordjylland	4,2	3,5	5,8	4,8	0,6	-1,0
	Region Sjælland	5,5	4,6	6,8	8,1	2,6	1,3
	Region Syd- danmark	4,0	5,7	5,8	8,9	4,9	3,1

Kilde: Sundhedsstyrelsen

På regionalt plan har Region Sjælland og Region Syddanmark siden 2015-2016 haft en stigning i antal og andel af børn og unge, der tvangstilbageholdes. De tre andre regioner har opnået et fald i antal og andel. På nuværende tidspunkt ligger Region Hovedstaden under baseline i antallet af børn og unge, der tvangstilbageholdes, mens Region Midtjylland og Region Nordjylland ligger på niveau med baseline. I Region Sjælland og Region Syddanmark ligger antallet over niveauet ved baseline. I forhold til andelen af børn og unge, der tvangstilbageholdes, ligger Region Hovedstaden og Region Midtjylland under niveauet ved baseline. De andre tre regioner ligger over baseline.

5 Sammenfatning

5.1 Nationale resultater

For de to indikatorer i partnerskabsaftalen, som har tilknyttet en målsætning om halvering, viser monitoreringen, at anvendelsen af bæltefikseringer er faldet siden baseline og 2015-2016.

Overordnet ses der en udvikling i retning af brug af mindre indgribende tvangsformer, hvor fx lange bæltefikseringer erstattes af kortere bæltefikseringer eller fastholdelser. Der ses et fald i det totale antal bæltefikseringer og antallet af personer, der bæltefikseres. Der ses regionalt stigninger i anvendelsen af korte bæltefikseringer, men det kan være et resultat af indsatsen med at reducere lange bæltefikseringer. Forventningen er, at de korte bæltefikseringer også bør være faldende over tid.

I forhold til fastholdelser viser opgørelsen, at anvendelsen er faldet siden 2015-2016, men fortsat er større end ved baseline. I vurderingen heraf bør det tilføjes, at det altid vil være en vurdering i det konkrete tilfælde, hvorvidt fastholdelse er et ”mindste-middel” i forhold til bæltefiksering.

Med hensyn til beroligende medicin med tvang er antallet af gange og personer, der gives beroligende medicin, faldet siden 2015-2016. Andelen er steget siden 2015-2016, og anvendelsen af beroligende medicin er fortsat større end ved baseline.

I forhold til den samlede brug af tvang, bekymrer det Sundhedsstyrelsen, at der i opgørelsen ses en stigning i personer, der berøres af tvang. Antallet og andelen af voksne, der berøres af én eller flere tvangsforanstaltninger, er steget siden 2015-2016. Det ligger nu over niveauet ved baseline. For børn og unge under 18 år ses der også en stigning i antal og andel, der berøres af tvang. Data for børn og unge skal fortolkes med forsigtighed, men det er en klar forventning, at der også her skal ske et fald.

5.2 Regionale resultater

5.2.1 Region Hovedstaden

Region Hovedstaden har siden 2015-2016 opnået et fald i både andelen af personer, der bæltefikseres, og det totale antal bæltefikseringer over 48 timer. Antallet af personer og antallet af gange, der bæltefikseres, er også faldet siden 2015-2016. Det betyder, at alle indikatorer vedrørende bæltefikseringer nu ligger under niveauet ved baseline. Der ses samtidig et fald i fastholdelser og beroligende medicin med tvang det seneste år. Med undtagelse af andelen, der får beroligende medicin, er anvendelsen af beroligende medicin således mindre end ved baseline. Anvendelsen af fastholdelser er dog fortsat væsentligt større end ved baseline. I forhold til børn og unge, der er berørt af tvang under deres indlæggelse, ses der det seneste år en stigning.

Sundhedsstyrelsen finder regionens udvikling i retning af mindre brug af bæltefikseringer særdeles positiv. Det samme gælder overordnet set faldet i brug af fastholdelser og beroligende medicin. Fremadrettet vil Sundhedsstyrelsen have fokus på om udviklingen i antal og andel af børn og unge, der berøres af tvangsforanstaltninger, vendes.

5.2.2 Region Midtjylland

Region Midtjylland har siden 2015-2016 haft en stigning i andelen af personer, der bæltefikseres, og det totale antal bæltefikseringer over 48 timer. Begge indikatorer er dog stadig mindre end ved baseline. Siden 2015-2016 er der sket et betydeligt fald i det totale antal bæltefikseringer. Niveauet er dog fortsat væsentligt større end ved baseline. Som noget nyt ses der siden 2015-2016 et fald i anvendelsen af korte og mellemlange bæltefikseringer. Antallet af lange bæltefikseringer stiger dog fortsat. Der ses desuden en stigning i antal og andel personer, der får beroligende medicin med tvang, men et fald i anvendelsen af fastholdelser siden 2015-2016. Antallet af voksne, der er berørt af tvang, fortsætter ligeledes med at stige.

Sundhedsstyrelsen finder det meget bekymrende, at de to indikatorer vedrørende bæltefiksering, hvor der er tilknyttet en målsætning om halvering, er steget det seneste år. Desuden er det bekymrende, at anvendelsen af lange bæltefikseringer fortsætter med at stige. Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at udviklingen i brug af fastholdelser ser ud til at være vendt og ser frem til, at regionen viderefører denne udvikling ligesom faldet i de korte bæltefikseringer og det totale brug af bæltefikseringer bør udvikles. Fremadrettet vil Sundhedsstyrelsen have skærpet opmærksomhed på, om udviklingen i brug af lange bæltefikseringer vendes, og at anvendelsen af beroligende medicin med tvang falder frem mod 2020.

5.2.3 Region Nordjylland

Region Nordjylland har det seneste år haft en stigning i antallet og andelen af personer, der bæltefikseres. Ligesom tidligere ses der et fald i alle længder af bæltefikseringer og i summen af bæltefikseringer - på nær de helt korte (0-2 timer). Der er samlet set sket et fald i anvendelsen af beroligende medicin, mens antallet af gange, der fastholdes, er steget betydeligt det seneste år. Anvendelsen af fastholdelse er større end ved baseline. Antallet af voksne, der er berørt af tvang, er ligeledes steget siden 2015-2016.

Sundhedsstyrelsen finder det bekymrende, at andelen og antallet af personer, der bæltefikseres, er steget. Fremadrettet er det vigtigt, at denne udvikling vendes med henblik på at nå målsætningen i 2020. Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at udviklingen i brug af beroligende medicin med tvang ser ud til at være vendt og ser frem til, at regionen viderefører denne udvikling. Fremadrettet vil Sundhedsstyrelsen have fokus på, om udviklingen i brug af korte bæltefikseringer samt fastholdelser også vendes.

5.2.4 Region Sjælland

Region Sjælland har siden 2015-2016 opnået et fald i både antal og andel personer, der bæltefikseres, i de lange bæltefikseringer på 24-48 timer og over 48 timer og i summen af bæltefikseringstimer over 48 timer. De korte og mellemlange bæltefikseringer er steget det seneste år, men ligger fortsat under baseline. I forhold til anvendelsen af beroligende medicin samt fastholdelser ses der en betydelig stigning siden 2015-2016, der bringer begge væsentligt over niveauet ved baseline. Antallet og andelen af børn og unge samt voksne, der er berørt af tvang, er steget markant det seneste år.

Sundhedsstyrelsen finder det særdeles positivt, at regionen overordnet har opnået et fald i brug af bæltefikseringer. Fremadrettet er det vigtigt, at også de korte og mellemlange bæltefikseringer reduceres. Sundhedsstyrelsen ser med bekymring på, at anvendelsen af fastholdelser og beroligende medicin med tvang er steget betydeligt det seneste år og siden baseline. Styrelsen vil fremadrettet have fokus på, om regionen får vendt denne udvikling. Sundhedsstyrelsen finder

det desuden bekymrende, at den samlede brug af tvang overfor både børn og unge og voksne er steget det seneste år.

5.2.5 Region Syddanmark

Region Syddanmark har siden 2015-2016 opnået et fald i både antal og andel personer, der bæltefikseres, i de længste bæltefikseringer over 48 timer og i summen af bæltefikseringstimer over 48 timer. Derimod er de korte, mellemlange og lange (24-48 timer) bæltefikseringer steget det seneste år, og antallet af de kortere bæltefikseringer (0-2 timer og 2-8 timer) er væsentligt større end ved baseline. Der ses et fald i anvendelsen af beroligende medicin med tvang, mens der igen ses en stigning i fastholdelser, der nu er større end niveauet ved baseline. Antallet og andelen af børn og unge samt voksne, der er berørt af tvang, er desuden steget det seneste år.

Sundhedsstyrelsen finder det positivt, at regionen har opnået et fald i anvendelsen af bæltefikseringer, ligesom den reducerede brug af beroligende medicin med tvang er positiv. Fremadrettet vil Sundhedsstyrelsen have fokus på, om de korte og mellemlange bæltefikseringer reduceres, og om regionen får vendt udviklingen i brug af fastholdelser og i den samlede brug af tvang overfor både børn og unge og voksne.

6 Opfølgning på monitoreringen

Denne opgørelse af tvang viser, at der eksisterer betydelig regional variation i anvendelsen af tvang. De positive nationale resultater i forhold til at reducere fx bæltefiksering kan i hovedtræk tilskrives Region Hovedstadens indsats for at reducere anvendelsen af bæltefiksering. Visse regioner er endnu langt fra at nå målsætningerne i partnerskabsaftalen, hvilket bekymrer Sundhedsstyrelsen, da omtrent halvdelen af perioden til realiseringen af målene gået. Overordnet ses der er udvikling i retning af brug af mindre indgribende tvangsformer, men fremadrettet er det vigtigt at have fokus på, at den samlede anvendelse af tvang reduceres, og at der ikke blot sker en substitution mellem tvangsformer.

Sundhedsstyrelsen har en skærpet opmærksomhed – både på de områder og regioner, hvor anvendelsen af tvang stagnerer eller stiger. På baggrund af resultaterne i denne opgørelse vil Sundhedsstyrelsen bede alle fem regioner om at redegøre for udviklingen, samt hvilke indsatser og ledelsesmæssige skridt regionerne vil tage for at sikre nedbringelsen af tvang. Disse redegørelser drøftes på det førstkommende møde i Task Force for Psykiatri. Derudover har Sundhedsstyrelsen siden sidste monitoreringsrapport taget initiativ til en tættere dialog om problemstillingerne på direktionsniveau i regionerne. Formålet er at drøfte regionens opfølgning på resultaterne i monitoreringsrapporten, samt hvordan regionerne adresserer udfordringer i forhold til at nå målsætningerne for nedbringelse af tvang i 2020. Der er på nuværende tidspunkt afholdt møde med én region og aftalt møde med næste region.

7 Bilag

Bilag 1 *Notat vedrørende Sundhedsstyrelsens kommentering af tvangsmonitoreringen i psykiatrien*. Heri er findes ligeledes en vejledning til Sundhedsstyrelsens kommentering.

Bilag 2 *Oversigt over tvangsformer* ses en oversigt over og beskrivelse af de tvangsformer, der vedrører den løbende monitorering af tvang i psykiatrien i henhold til psykiatriloven.

Bilag 3 *Dokumentation af indikatorer for tvang i psykiatrien* ses en beskrivelse og dokumentation af anvendelsen af indikatorer for tvang med henblik på at opnå målsætningen om halvering af tvangen i 2020.

Bilag 4 *Baggrundstabeller til monitoreringen af tvang i psykiatrien 2016-2017* ses en samlet oversigt over tabellerne for monitoreringen.